

LUX FILM DAYS

3 FILMAS
24 VALODAS
28 VALSTIS

© Komplizen Film

WESTERN

Režisore Valeska Grizebaha
Vācija, Bulgārija, Austrija

Eiropas Parlaments

WESTERN

REŽISORE VALESKA GRIZEBAHA (VALESKA GRISEBACH)

Neliela grupa vācu strādnieku tiek nosūtīta uz Bulgāriju uzstādīt hidraulisko turbīnu sausā un kalnainā dienvidu reģionā netālu no Grieķijas robežas. Viņi izveido savu nometni netālu no nošķirta ciemata un iezīmē savu klātbūtni, paceļot savas valsts karogu, kas vietējiem iedzīvotājiem šķiet kareivīgs žests.

Tas ir sākums sarežģītai līdzāspastāvēšanai starp divām grupām, kuru vidū neviens (vai gandrīz neviens) nerunā otras valodā... Meinhards, — pēc paša vārdiem — izbījis leģionārs, kas kļuvis par strādnieku ar vēlmi nopelnīt naudu, tomēr spers pirmo soli ciemata iedzīvotāju virzienā, uzsākot virkni žestu, lai panāktu atvērtību un labas attiecības. Šā iemesla dēļ viņš aizvien vairāk atsvešinās no saviem kolēģiem, kas ir noslēgušies sevī un pārākuma sajūtas pārņemti, nejutot nekādu solidaritāti pret citiem. No neveiklām tuvināšanās mēģinājumiem līdz patiesiem kopīgu emociju mirkļiem Meinhards, antivaronis bez ģimenes un saistībām, ar grūtībām iekļaujas šajā pasaulē, kas ir tik ļoti atšķirīga no viņa pasaules.

KONTEKSTS

Konfrontējot vācu strādnieku grupu ar nomaļa Bulgārijas ciemata iedzīvotājiem, vācu režisore Valeska Grizebaha mūs aicina apzināties plašās sociālekonomiskās un kultūras atšķirības starp Eiropas Savienības valstīm. Viņas filmas darbība notiek jaunajā Eiropā, kas joprojām tiek būvēta un ir pretstatu pilna. Lai gan šiem kontaktiem ir skaidra cilvēciskā dimensija, tie arī atklāj atšķirīgas vērtības, kodus un uzvedību, kas ir vairāk vai mazāk slēptu pārpratumu un konfliktu pamatā.

Šie kontakti iezīmē nepārprotamu dramatisku spriedzi, kas nemazinās līdz pat filmas beigām, kad ciemata iedzīvotāji pievienojas vācu nometnē notiekošiem svētkiem, kuros mūzika un dejas kļūst par visiem saprotamu valodu. Vajadzība pārvarēt aizspriedumus, cienīt citus un būt atvērtiem ir problēmjautājumi šajā vesternā, kas nosoda augstprātību un pārākuma sajūtu pret mazāk turīgiem partneriem.

REIZ AUSTRUMOS

Līdz pat iestāšanās brīdīm Eiropas Savienībā 2007. gadā Bulgārija rietumvalstīm bija sava veida *terra incognita*, kas joprojām tika saistīta ar bijušo padomju bloku, lai gan tas beidza pastāvēt pirms ceturtdaļgadsimta. Cilvēciskajās attiecībās Rietumi faktiski pauzē šo pretrunu, kas veido plaisu starp abām pasaulēm un kas joprojām nav ļāvusi izveidot kopīgu Eiropas identitāti. Piemēram, ir zīmīgi, ka vācu strādnieki ierīko savu nometni tā, it kā viņi atrastos iekarotā teritorijā: viņi paceļ savas valsts karogu, lai uzkrītoši demonstrētu, ka ir iekarojuši nelielu zemes gabalu, kurā atradīsies viņu nometne būvdarbu laikā. Meinhards piesavinās, viņaprāt, savvaļas zirgu, kas īstenībā pieder Vanko tēvocim Adrianam; Vinsents izturas necienīgi pret meitenēm, kas nāk peldēties upē, un nekautrējas novirzīt upes ūdeni no ciemata, atstājot vietējos iedzīvotājus bez ūdens, jo uzskata savus projektus par prioritāriem un svarīgākiem par vietējo iedzīvotāju vajadzībām; strādnieki naktī dodas izbraukumā pa ciemu ar apvidus auto, lai ar savu klātbūtni apliecinātu pārākumu

© Komplizen Film

© Komplizen Film

© Komplizen Film

un atturētu vietējos iedzīvotājus no iespējamās vēlmes piekļūt viņu iekārtām...

Arī citviet Valeskas Grizebahas filmā ir manāmas vesterna iezīmes: Meinhards, vientuļš noslēgta paskata kovbojs, ar neapseglotu zirgu šķērso neauglīgas un tuksnesīgas teritorijas, dažkārt ļaujot mums ieraudzīt interesantas ainas, nelielu ciematu ar putekļainām ielām un kafejnīcu, kas darbojas kā salons, kurā cilvēki nosit laiku, malķojot rakiņu un spēlējot kārtis uz naudu; divas konfrontējošas grupas, kas katra uzskata sevi par pārāku pār otru kā attīstības, tā civilizācijas ziņā. "Šie ciemati šķiet kā ceļojums atpakaļ laikā," saka viens no vāciešiem, vērojot šīs vietas no sava apvidus auto.

Šajā neuzticēšanās gaisotnē Meinharda tēls laimīgā kārtā ļauj mazināt spriedzi naidīguma un savstarpējas neizpratnes pilnajā saskarsmē. Neskatoties uz valodas barjeru, viņam izdodas nodibināt saikni ar vietējiem iedzīvotājiem un attīstīt sevi zināmu solidaritāti, kas nepatīk viņa vācu kolēģiem. Tas konkrēti izpaužas brīdī, kad kādu vakaru viņš aizstāv savu pozīciju pēc tam, kad Vinsents ir nācis klajā ar ideju novirzīt ciematam paredzēto ūdeni. Viņš paskaidro, ka ūdens apjoms jau ir ieklāts un sadalīts trim apdzīvotām vietām, jo tas ir pieejams ierobežotā daudzumā. Vinsents neuzklausa viņa argumentus un uzbrūk viņam fiziski, kad viņš aiziet nakts melnumā, ar pārliecību, ka Meinhards, vienkārši pieminot kaimiņu grūtības, šādi nostājas pret savu nometni. Citu interešu ievērošana, kas nevienā brīdī nav prātā darbu vadītājam, realitātē šķiet kļūstam par iemeslu kontaktiem, kuri pamazām tiek iedibināti starp šo vīrieti un ciemata iedzīvotājiem, skaidri apliecinot dialoga īpaši būtisko nozīmi gan cilvēciskā, gan sociālā līmenī, jo tas ļauj iegūt svarīgu informāciju, bez kuras līdzspastāvēšana nav iespējama.

SAREŽĪTAS ATTIECĪBAS

Drīz būvlaukums nonāk dikstāvē, un vīriem vairs nav darāmā. Kravas auto, kam jāatved 40 tonnu grants, lai darbi varētu turpināties, ar piegādi nesteidzas, un nelielo vācu strādnieku grupu galvenokārt sāk nodarbināt tādas lietas kā saule, upe un

alkohols. Ar nolūku lēnīgi filmētās lauku ainavas līdz ar kukaiņu radītām skaņām ilustrē šo vīru garlaikotību, viņu dzīves tempam palēninoties. Savukārt Meinhards pavada daudz laika ciematā un piedalās iedzīvotāju aktivitātēs, piemēram, akmens mūra celšanā, tabakas lapu žāvēšanā... Šķiet, ka šim noslēpumainajam vīram bez saknēm un ar neskaidru identitāti, kurš īsti neatrod vietu ne savā nometnē, ne ciematā, dzīve ir ieguvusi citu jēgu. Viņš uzdodas par bijušo leģionāru bez pajumtes un ģimenes, taču filmā nekas skaidri to neapliecina. Viņa pastāvīgā pārvietošanās starp šīm abām vietām, parasti vakara stundās vai dziļā naktī, ir ļāvusi režisorei vairākkārt ieviest negaidītus notikumus pavērsienus un vardarbības epizodes, kas kontrastē ar filmas kopējo sastingušo atmosfēru.

Pēc ainas, kurā Vinsents uzbrūk Meinhardam un piespiež viņu pie zemes, kad viņš staigā viens tumsā, uzbrukuma ainas ar variācijām tiek atkārtotas vēl trīs reizes. Pirmajā reizē Vanko viņam uzlec vīrs no smagā auto. Abi ripo pa zemi, taču situācija drīz pavēršas pret jauniem, kurš paģībst. Kamēr Vanko ir bezsamaņā, mums visu laiku jādomā par to, kādi bijuši viņa motīvi un kā ciemata iedzīvotāji reaģēs uz viņa nekustīgo ķermeni, ko atvedis Meinhards. Kad Vanko nāk pie samaņas, mēs saprotam, ka viņš tikai gribēja izstrādāt joku pret kādu, ko viņš uzskata par draugu.

Lai gan tā ir gluži nevainīga epizode, kurai nav nopietnu seku, ar to filmā ienāk pamatīga spriedze, kas atklāj pastāvīgo saspīlējumu starp abām kopienām. Filmai tuvojoties beigām, Meinhards tādos pašos naksnīgos apstākļos piedzīvo jaunu uzbrukumu. Pēc tam, kad Meinhards atteicies atdot kādam ciema iedzīvotājam naudas summu, ko tas no viņa ir izspiedis azartspēļu laikā, trīs vīrieši viņu piekauj, iemet upē un metas bēgt. Izmirkušais Meinhards pavada nakti turpat, un nākamajā dienā viņu savā auto uzņem vietējie, kas dodas uz vācu nometnē rīkotajiem svētkiem. Visbeidzot, kad vakara ballīte iet vaļā pilnā sparā, viens no vietējiem apsūdz Meinhardu par to, ka viņš esot pārgulējis ar kādu ciemata meiteni. Abi vīrieši sāk cīkstēties, un jau atkal Meinhards tiek nogāzts zemē. "Tādi ir tie ciemati... Var notikt jebkas!" pēc kautiņa saka Adrians, kurš nāk viņu mierināt.

Tādējādi šķiet, ka šajā filmā darbojas divas laika kategorijas: dienas laiks, kas ir samērā vienmērīgs un ko iezīmē mērenas un apvaldītas attiecības, un nakts laiks, ko raksturo zināms mežonīgums, brutāli un pēkšņi ap galveno varoni krājušās spriedzes izvirdumi. Brīžiem Meinhardam neuzticās ne viņa kolēģi, sevišķi viņa priekšnieks Vinsents, kurš jūtas nodots, ne ciemata iedzīvotāji, kas īsti neizprot viņa vēlmi iekļauties un tuvināties viņiem un kas nepārprotami pārmet Meinhardam neturēšanos no viņiem pa labu gabalu. Meinharda tēls faktiski atklāj filmas patieso problēmuzdevumus, proti, reālās saskarsmes grūtības starp abām cilvēku grupām liek tām nostāties vienai pret otru, neskatoties uz kopīgu politisko identitāti, kas papildus vēlmei būt atvērtiem pret citiem vispirms prasa arī patiesu cieņu un pietāti.

© Komplizen Film

JAUTĀJUMI PĀRDOMĀM

- Filmas sākumā Vinsents pievāc jaunas bulgārietes cepuri, kas ir iekrītusi upē, un to izmanto, lai viņu kaitinātu, ejot pat tik tālu, ka viņas galva tiek pastumta zem ūdens. Filmas beigās ir līdzīga epizode ar Vācijas karogu, ko ir piesavinājušies bulgāri. Vai jūs saredzat paralēles starp šīm divām ainām, kas ir simetriskas un analogas?
- “Ko tu šeit dari?” Adrians jautā Meinhardam pašās filmas beigās, atdodot nazi, ko Meinhards bija dāvinājis par piemiņu Adriana brāļadēlam Vanko. Ņemot vērā filmā notiekošo, būtu vērts arī padomāt par šādu jautājumu: ko Meinhards varētu darīt šajā neviemīlīgajā vietā, kurā nekas nenotiek ārpus ciemata robežām, kurā, šķiet, ziņas no pārējās pasaules neienāk nekad un kurā cilvēkiem nav ne darba, ne ērtību, ne kultūras vai sporta aktivitāšu?
- Skaidri to nepieminot, filmā parādās vairākas norādes uz šīs valsts lielo vēsturi vai ekonomisko situāciju. Vai jūs atceraties šīs norādes? Uz ko šie elementi norāda bulgāru ciemata iedzīvotāju un vācu strādnieku tikšanās mazās vēstures kontekstā?

© Komplizen Film

les grignoux

EIROPAS KINO EIROPAS IEDZĪVOTĀJIEM

Kopš *LUX* kino balvas pēdējā izlaiduma, kas iezīmēja tās 10. gadskārtu, šī balva turpina apvienot daudz žanriski ārkārtīgi dažādu filmu, kuras ir uzņēmuši talantīgi jauni Eiropas režisori. Eiropas Parlaments piedāvā noskatīties trīs filmas, kuras sacenšas par 2017. gada konkursa galveno balvu.

120 BATTEMENTS PAR MINUTE (*BPM — Beats per Minute*), režisors Robēns Kampijo (*Robin Campillo*), Francija

SAMEBLOOD (*Sami Blood*), režisore Amanda Kernela (*Amanda Kernell*), Zviedrija, Norvēģija, Dānija

WESTERN, režisore Valeska Grizebaha (*Valeska Grisebach*), Vācija, Bulgārija, Austrija

Šajās filmās solidāri un cilvēcīgi tiek risināti mūsdienās aktuāli jautājumi un atspoguļots Eiropā pašlaik notiekošais. Tajās darbojas tēli, kas atver acis uz apkārtējo pasauli, lai izprastu realitāti un sabiedrības un kopienas, kurām tie pieder. Stāstot mums stāstus emocionālā kino valodā, tiek apliecināta gan Eiropas kino vērtība un daudzveidība, gan tā nozīme, veidojot sociālās vērtības un kultūras kopienas. Aicinām noskatīties šīs filmas, kas tiks demonstrētas *LUX* filmu dienu 6. ciklā.

LUX KINO BALVA

Kultūrai ir būtiska loma mūsu sabiedrības veidošanā.

Ņemot to vērā, Eiropas Parlaments 2007. gadā iedibināja *LUX KINO BALVU*. Ar to Eiropas Parlaments vēlējas palielināt Eiropas filmu izplatību Eiropā un veicināt eiropiešu debates par sabiedrībai būtiskiem jautājumiem.

LUX KINO BALVA ir īpaša iniciatīva. Lielākā daļa filmu, kuru uzņemšanā ir piedalījušās Eiropas valstis, tiek rādītas tikai uzņemšanas valstī un reti tiek izplatītas citur, pat ne citās Eiropas Savienības valstīs, bet *LUX KINO BALVA* sniedz trim Eiropas filmām unikālu iespēju nodrošināt subtitrus 24 ES oficiālajās valodās.

Eiropas Parlamenta deputāti balsojumā izraudzīsies vienu *LUX KINO BALVAS* ieguvēju, kas tiks nosaukta 2017. gada 15. novembrī.

LUX FILMU DIENAS

LUX KINO BALVA ir jāvusi rasties *LUX FILMU DIENĀM*. Kopš 2012. gada trīs filmas, kas sacenšas par *LUX KINO BALVU*, tiek izrādītas Eiropas skatītājiem *LUX FILMU DIENU* ietvaros.

Aicinām izbaudīt *LUX FILMU DIENAS* — neaizmirstamu kultūras pieredzi, kas sniedzas pāri robežām. No oktobra līdz decembrim jūs varat pievienoties kino cienītājiem visā Eiropā, noskatoties šīs trīs filmas vienā no Eiropas Savienības oficiālajām valodām. Neaizmirstiet nobalsot par sev tīkamāko filmu mūsu tīmekļa vietnē luxprize.eu vai "Facebook" lapā!

SKATĪTĀJU BALVA

Skatītāju balvu piešķir *LUX KINO BALVAS* skatītāju balsojuma uzvarētājam. Neaizmirstiet nobalsot par vienu no šīm trim filmām līdz 2018. gada 31. janvārim! Iespējams, Eiropas Parlaments tieši jūs uzaicinās piedalīties Karlovi Varu Starptautiskajā filmu festivālā 2018. gada jūlijā un paziņot filmu, kas saņēmusi skatītāju balvu.

SKATĪTIES,
APSPRIEDIET
UN BALSOJIET!

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

REŽISORE: *Valeska Grisebach*

SCENĀRIJA AUTORE: *Valeska Grisebach*

LOMĀS: *Meinhard Neumann, Reinhardt Wetrek, Syuleyman Alilov Letifov, Veneta Frangova, Vyara Borisova*

OPERATORS: *Bernhard Keller*

PRODUCENTI: *Jonas Dornbach, Janine Jackowski, Maren Ade, Valeska Grisebach, Michel Merkt*

KINOSTUDIJAS: *Komplizen Film, Chouchkov Brothers, Coop99 Filmproduktion, KNM un ZDF-Das Kleine Fernsehspiel*

GADS: 2017

ILGUMS: 119 minūtes

ŽANRS: spēlfilma

VALSTIS: Vācija, Bulgārija, Austrija

ORIĢINĀLVALODAS: vācu, bulgāru, angļu

Teksta sagatavošana pabeigta 2017. gada augustā.

